

22216i

SERIA

C

NUMĂRUL

87

CUNOȘTINȚE

FOLOSITOARE

„DIN LUMEA LARGĂ”

DIRECȚ. REDACȚIONALĂ PROF. UNIV. I. SIMIONESCU

BCU Cluj / Centru Universitar Cluj

VENIAMIN COSTACHE

1768—1846

VIAȚA ȘI INFĂPTUIRILE

DE

TEODOR CERBULEȚ

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ” BUCUREȘTI

Prețul Lei 8.—

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

* = 8 lei numărul; celelalte 5 lei.

Seria A. „ȘTIINȚA PENTRU TOȚI“.

Nr.	Nr.
1. Cum era omul primitiv de I. SIMIONESCU.*	39. Noțiuni de electricitate de ING. CASETTI.
2. Viața omului primitiv de I. SIMIONESCU.*	40. M. Berthelot de CĂPIȚ. M. ZAPAN.
3. Gazurile Naturale de I. SIMIONESCU*	41. Izvoara actuale de energie de E. SEVERIN.
4. Albinele de T. A. BĂDĂRĂU.*	42. Goethe ca naturalist de PROF. I. SIMIONESCU.
8. Furnicile de T. A. BĂDĂRĂU.*	43. Viața'n munți de I. SIMIONESCU.*
9. Viața plantelor de I. SIMIONESCU.*	44. Principii de biologie de I. SIMIONESCU.
10-11. Pasteur de C. MOTAȘ.	45-46. Fauna Mării Negre de BĂCESCU M. și CĂRĂUȘU S.*
14. Porumbeii mesageri de V. SADOVEANU.	47. Vitaminele de DR. N. GAVRILESCU.*
15. Planeta Marte de ION PAȘA.	49. Petrolul de I. SIMIONESCU.*
16. Dela Omer la Einstein de GENERAL SC. PANAITESCU.	50. Șobolani și șoareci de PROF. RADU VLĂDESCU.*
17. Cum vedem de DR. I. GLĂVAN.	51. Viața la Ecuator de I. SIMIONESCU*
18. Razele X de AL. CIȘMAN.	52. Viața la tropice de I. SIMIONESCU.*
19. Omul dela Cucuteni de I. SIMIONESCU.	53. E. Roux de PROF. DR. G. MARINESCU.*
20. Protozoarele de I. LEPȘI.	54. Cutremururile de I. SIMIONESCU.*
21. Fulgerul și trăsnetul de C. G. BRADEȚEANU.	55. Cum birue viața de DR. VASILE ZAHARESCU.*
22. Nebuloasele gazoase de M. E. HEROVANU.	56. Plante carnivore de I. POPU-CĂMPEANU.*
23. Bacteriile folositoare de I. POPU-CĂMPEANU.	57. Chilimbarul de A. RABICHON.*
24. Scrisori ceresti (Meteorite) de I. SIMIONESCU.	58. Newton de O. ONICESCU.*
25. Din istoricul electricității de STEL. C. IONESCU.	59. Fiuturii de zi de I. SIMIONESCU.*
26. Mercur și Venus de C. NEGOITĂ.	60. Fluturii de noapte de I. SIMIONESCU*
27. Reumatism și arterioscleroză de DR. M. CĂHĂNESCU.	61. Glande cu secreție internă de PROF. DR. C. PARHON.*
28. Oameni de inițiativă de APOSTOL D. CULEA.	62. Sarea de PROF. DR. C. PARHON.*
29. Henri Ford de ING. N. GANEA.	63. Circulația materiei de PROF. I. SIMIONESCU.*
30. Musta de I. MUREȘANU.	64. Păseri de apă de C. S. ANTONESCU*
32. Cifrele de G. M. LĂZĂRESCU.	65. Fiori de primăvară de I. SIMIONESCU.*
33. Animale de demult de I. SIMIONESCU.	66. Din viața marilor fizicieni și chimiști de C. ALLACI.*
34. Lămurirea popoului de I. SIMIONESCU.	67. Descartes de O. ONICESCU.*
35. Din viața oamenilor întreprinzători de APOSTOL D. CULEA.	68. Stelele noul de C. ARGINTEANU.*
36. Societatea națiunilor de ARTUR GORVEI.	69. Strejăria de V. GHETEA.*
37. Ficatul și boalele lui de DR. M. CĂHĂNESCU.	70. Invățătura în Indii de TH. SIMENSCHY.*
38. Electrochimia și electroliza de N. N. BOTEZ.	71. Plante străine din comerț de I. POPU-CĂMPEANU.*
	72. Tutunul, fumatul, și sănătatea de DR. N. GAVRILESCU.*
	73. Boalele inimii de DR. C. BACALOGHU*.

Seria B. „SFATURI PENTRU GOSPODARI“.

Nr.	Nr.
2. Despre tovărășii de PREOT. C. DRON.	14. Pelagra de PROF. V. BABEȘ.*
3. Despre scarlatină de DR. I. GHEORGHIU.	15. Alegerea semințelor de C. LACRIȚIANU.
7. Morcovul și alte legume de P. ROZIADE.	17. Rădăcinile bolșeviste de MAIOR I. MIHAI.
8. Sifilisul de DR. E. GHEORGHIU.	20. Răsadnița și plantele din răsad de V. SADOVEANU.
10. Votul obștesc de A. GORVEI.	

SERIA C.

No. 87

CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE
DIN LUMEA LARGĂ

VENIAMIN COSTACHE

(1768—1846)

VIAȚA ȘI INFĂPTUIRILE

DE

TEODOR CERBULEȚ

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ” BUCUREȘTI
28615 — 939

CUNOAȘTE-ȚI
ȚARA TA, ÎNAINTE DE TOATE
„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

vă pune la îndemână cărțuții ieftine, scrise de specialiști, limpede, atractiv.

MUNȚII APUSENI de *M. David* profesor univ.

BUCOVINA de *I. Simionescu* profesor univ.

BASARABIA de *G. Nastase*, profesor univ.

DOBROGEA de *C. Brătescu*, profesor univ.

CÂMPIA TRANSILVANIEI de *I. Popu-Câmpeanu*,
profesor.

MOLDOVA de *I. Simionescu* profesor univ.

JUD. TURDA-ARIEȘ de *I. Mureșanu*, profesor.

ȚARA BÂRSEI de *N. Orghidan*, profesor.

VECHIUL ȚINUT AL SUCEVEI de *V. Ciurea*,
profesor.

MARAMUREȘ de *Gh. Voinescu*, profesor.

BLAJUL de *Al. Lupeanu-Melun*, profesor.

BANATUL, de *D. Isverniceanu*, profesor.

ȚARA ZARANDULUI de *G. Camber*, institutor

BUCUREȘTII de *V. Mihăilescu*, prof. univ.

CARMEN-SYLVA (Tekirghiol) de *Dr. Coca Ode-
seanu*.

P R E F A Ț A.

În prima jumătate a secolului al XIX, Moldova este dominată de spiritul atotcuprinzător al lui Veniamin Costache. Orice înfăptuire din această vreme, este strâns legată de numele marelui mitropolit.

Spirit prevăzător, activ, răbdător, modest cu cei mari, blând cu cei mici, mărinimos cu dușmanii și iertător, cărturar neîntrecut și iubitor al bisericii străbune, a purtat făclia naționalismului până departe, lăsând-o apoi în mâna ucenicilor săi.

În timpul celor aproape 50 de ani de păstorie, s'au produs atâtea înfăptuiri, încât nu s'ar putea scri în multe și nenumărate pagini. Numai cărțile tipărite în vremea lui ne uimesc prin numărul și valoarea lor, pentru biserică și neam.

Arhiepiscopul Filaret Scriban, în admirația sa, a spus că Moldova, dupăcum în cele politice a avut un domn mare pe Ștefan Vodă, în cele bisericesti a avut un mitropolit mare, pe Veniamin Costache.

Se bucura de stima și aprecierea întregii orto-

doxii. Sinodul ecumenic l-a proclamat făclie a orientului și părinte al Bisericii ortodoxe.

Pildă neperitoare va rămâne Veniamin Costache în viitor pentru cei care sunt pătrunși de iubirea de țară și biserica străbună, temelie puternică împotriva vitregiilor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VENIAMIN COSTACHE

1768—1846

ORIGINA.

Veniamin Costache se trăgea dintr'o veche și nobilă familie boerească. Cel mai străvechi înaintaș al acestei familii, despre care ne vorbește istoria, este Boldur, care la anul 1497 era distins ostaș sub Ștefan cel Mare.

Cu timpul familia devenind numeroasă și din împrejurări politice aruncându-se în diferite tabere, se împărți în două ramuri: Costăchească și Gavrilițească. Mai târziu și acestea se împărțiră luând alt nume, fie după moșia unde erau așezate, fie din alte cauze. Și astfel din aceste tulpini se nasc o mulțime de familii: Epureanu, Pătrășcanu, Lățescu, Tălpan și altele.

Ramura Costăchească, din toate familiile cinstite și bătrâne cum zice cronicaru, este una din puținele care a străbătut până în zilele noastre.

Roșiștii din plasa Crasna, jud. Fălciu, era pe la anul 1670 una din cele opt moșii ale unui boer

Gavril, feciorul lui Costache. Acesta era dintr'un neam de răzeși de prin părțile Tutovei, care se întinsese cu stăpânirea și prin Fălciu, având vii lângă Huși. Curtea lui era vestit de bogată, iar printre oaspeții dela Roșiști, era uneori Miron Costin, cronicarul cel mare al Moldovei.

Pe la anul 1768 stăpânul moșiei Roșiști era un strănepot de al lui Grigore, care purta acelaș nume. Tatăl său îl căsătorise cu Maria, fata lui Dinu Cantacuzino și al unei Cantacuzinense din Moldova. Maria Costachi se cobora astfel și după tată și după mamă din Cantacuzinești. Tatăl său era însă din ramura venită din Țara Românească, din ramura munteană. Ea avea drept strămoș pe Drăghici Cantacuzino cel mai mare fiu al postelnicului Constantin, boerul care fu nedreptățit de viteazul și bunul Matei Basarab. Acest Constantin, cel mai bogat om din țară pe vremea lui, ținea pe Elena, fiică de domn din vechiul neam stăpânitor la munteni, fiica lui Radu Vodă Șerban, urmaș lui Mihai Viteazul.

Grigore Costachi și Maria Costachi, părinții lui Veniamin se trăgeau astfel din familii nobile de domnitor.

Cu 5 zile înainte de Crăciunul anului 1768, Maria Costachi fu binecuvântată de Dumnezeu cu un copil. Botezul s'a făcut în ziua de 1 Ianuarie 1769, fiind nașă Elena Catargiu, născută Costachi. I s'a pus numele Vasile, fiindcă chiar în ziua Sfântului și Marelui Vasile a fost botezat.

La nașterea sa, rudele îi doreau un viitor stră-

lucit. Să fie boer în divan, puternic, bogat, vestit, vrednic urmaș al lui Gavril, stăpânul țării; al lui Lupu Costachi, care nu se închină în 1711 nici Turcilor, nici Rușilor; al marelui logofăt Constantin, care pentru durerile țării se împotriva cu domnii. Viitorul lui era însă altul: să fie cel mai mare mitropolit al Moldovei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ANII COPILĂRIEI.

Primii ani ai copilăriei lui Venamin au fost triști.

Turcii și Rușii găsiră din nou pricină de război și ca de obicei făcură din țară loc de bătălie. Satele și târgurile erau jefuite iar bieții români, mulți din ei luau drumul codrilor. Așa s'a întâmplat și cu părinții lui Veniamin. Ei au plecat din satul Roșiești, pribegind tot timpul acesta când pe la mănăstirea Secul, când pe la Putna. După trecerea urgiei se întoarseră la locul de unde au plecat, dar nu mai găsiră decât ruine. Atunci nefericita familie luă drumul la Iași și se așeză acolo. Peste câțva timp angajează un dascăl de grecește, dela care Veniamin reuși să se deprindă binișor cu această limbă. Totodată se ocupa și singur cu cititul, mai ales că tatăl său Grigore Costachi, era un îndrăgostit al cărții având și o mică bibliotecă. Se găseau acolo cărți franțuzești, grecești și românești, pe care copilul desigur că le-a citit și învățat cu ajutorul dascălului grec.

După aceasta micul Vasile fu așezat în școala cea mare a Academiei Vasiliene reformată de Grigore Ghica, căci pe vremea Rușilor fusese închisă.

Era hotărîre domnească de a învăța în această

școală toți cei cari voeau să fie dregători ai țării. Cine nu învăța în această școală, nu putea să îmbrace caftanul de boer.

Veniamin nu avea să stea mai mult aci, căci chemarea sa era mai puternică decât toate amăgirile ce i le da această școală, a viitorilor dregători. Viața religioasă plină de virtuți creștine îl atrăgea.

În acest timp era la mănăstirea Neamț starețul Paisie, a cărui faimă se dusesse până departe.

Acesta era rus de origină. Se așează mai întâi la schitul Poiana-Mărului din județul R.-Sărat, apoi fu stareț la schitul Vărzărești, tot prin părțile Râmnicului. Trecu pe la mănăstirile Dragomirna, Secul și apoi se stabili la Neamț, făcându-și intrarea aci la 14 August 1779. La Neamț, Paisie prin priceperea sa și măsuri înțelepte, puse multă rânduială. Această școală de mitropoliți era pe timpul acela singura care mai întreținea nestins focul sacru al științei și naționalismului. Paisie continuă cu demnitate și cu mult succes tradiționala splendoare de academie spirituală a Moldovei.

Veniamin se hotărî să meargă la Neamț, la Paisie, al cărui ucenic dorea să fie. În vederea acestui scop părăsi școala împreună cu un coleg al său și fără știrea părinților, pleacă spre mănăstirea Neamț. Călătoresc mai multe zile pe jos. Într'o seară poposesc la un om, care era paznic de ogoare, din satul Volintirești județul Roman. Acolo rămân să petreacă noaptea. Tovarășul său de drum însă, n'a fost cu sufletul curat. În timpul nopții îl jefuiește

de bani și tot ce avea mai bun Veniamin și pleacă lăsându-l acolo. Dimineața văzându-se singur, fără bani și fără de niciun sprijin, a început să plângă. Lacrimile băiatului înduioșară pe gazda sa, care-l opri să facă diverse servicii, în schimbul întreținerii. Il schimbă mai întâi de hainele sale boerești și îl îmbracă în haine simple, de cele țărănești. Fu nevoit să îndeplinească și cele mai umiltoare servicii, ascultând de poruncile țaranului a cărui soție era de o răutate nemaipomenită. De pe urma acesteia a avut mult de suferit Veniamin. Cu această ocazie a pus baze solide acelei supunerii de care avea nevoie mai târziu ca monah.

Cu venirea iernii, paznicul nu mai vedea în Veniamin decât o povară. Deabia putea să scoată din iarnă pe ai săi, dar să-l mai aibă și pe el în grije. Și astfel într-o dimineață friguroasă, Veniamin se văzu dat afară din casă, fără de niciun sprijin. Preotul din sat se milostivi luându-l cântăreț la biserica sa, întrucât Veniamin se pricepea puțin și în ale cântării.

În acest timp părinții îl căutau peste tot locul. Unul dintre trimișii lor îl găsiră și îndată fu adus la Roșiești, unde se găsea familia sa.

CALUGĂR, EPISCOP.

Părinții se împotriveau tendinței copilului de a se călugări. Ei doreau să-l vadă mare dregător al țării, bogat și puternic, vrednic urmaș al înaintașilor săi. Chemarea din leagăn însă, a micului copil era mult mai puternică. După multe stăruinți din partea lui Veniamin și mai ales în urma intervenției făcută de Elena Catargiu, care era nașa și mătușa sa, părinții au fost înduplecați. Ei îl trimiseră la Huși, iar nu la Neamț. Acolo era episcop pe vremea aceea un ardelean Iacob Stamati, care se făcuse cunoscut prin deșteptăciunea sa. Cult, mare patriot, politician prevăzător, era cunoscut și apreciat între moldoveni.

Iacob Stamati cunoscând flacăra puternică ce arde în sufletul lui Veniamin și mai ales văzând în el un băiat desghețat și cu multă pricepere, i-a dat sprijin, luându-l sub directa sa protejare. Iacob Stamati isprăvisse tocmai atunci școala începută de înaintașul său Inocențiu și o organizase. Ea era deschisă pentru toți românii, clerici sau mireni.

Vasile mergea pe al patrusprezecelea an. El urma această școală, care era lângă episcopie și sub privigherea deaproape a episcopului. Nu trecu

mult și prin talentul său, unit cu o bună conduită atrase atenția superiorilor, mai ales a lui Iacob, care începe a-i purta un interes deosebit. Ii puse la dispoziție biblioteca sa, iar tot timpul liber îl consacra dându-i informații și explicații, privitor la științe, dogme, cult, părinți bisericești, scriitorii naționali, limba română și literatură.

Fiindcă tatăl lui Veniamin tot mai șovăia de a da voe în mod definitiv fiului său se se călugărească, Iacob Stamati stăruie să-i lase calea deschisă. Grigore Costachi, tatăl lui Veniamin, fiind bolnav, se înduplecă să facă jertfa celui mai mare dintre copiii săi. El dă o învoire în scris, rugând pe Iacob să-l facă pe Vasile călugăr.

Puțin după aceia în Februarie 1784, Grigore Costachi moare, lăsând episcop al averii sale cum și grija copiilor săi, lui Iacob Stamati. În acelaș an Vasile este făcut călugăr, luându-și numele de Veniamin. Avea abea 15 ani. Peste 3 ani este hirotonisit diacon de însuși Iacob. Mergând cu episcopul său la Iași, mitropolitul de atunci Leon, îl ridică la rangul de arhidiacon și după aceia mare eclesiarh. În 1789 este numit egumen la mănăstirea Sf. Spiridon.

Murind Leon, ca mitropolit al Moldovei fu ales Iacob Stamati, iar la Huși scaunul de episcop este ocupat de Veniamin la 27 Iunie 1792.

Deși avea numai 24 de ani în momentul alegerii sale de episcop, Veniamin după însăși mărturia lui Iacob era vrednic la toată știința și plăcut întru viață călugărească, cuvios, smerit împodobit

cu blândețe și cu fapte bune, temător de Dumnezeu și ispitit întru vrednicia sa.

Stătu episcop la Huși 4 ani. În anul 1796 pe timpul domniei lui Alex. Calimah, moare vlădica de Roman, Antonie; datina cerea ca episcopul de Huși să ia moștenirea celui de Roman. Veniamin, cel mai tânăr episcop al Moldovei, este trecut acolo.

Atât la Huși cât și mai târziu la Roman, Veniamin a făcut dovada unui vrednic păstor sufletesc, probând părintelui său spiritual, Iacob Stamatî, că nu s'a înșelat în speranțele și aprecierile sale. A pus multă rânduială în cuprinsul eparhiilor sale, ajutând școalele și școlarii, milostivind pe toți cei neputincioși, fără deosebire de neam sau religie.

Prin economie și chibzuință a dat ajutoare pentru ridicarea și repararea bisericilor. Catedralele au fost înzestrate cu multe odoare prețioase, făcând să se mărească dragostea pentru cele sfinte. La Roman între multe altele a zidit un spital, unde se găseau medici buni și o farmacie.

Popularitatea lui Veniamin, după aproape 11 ani de episcopat, devenise mare în Moldova. El era în atenția tuturor și numele de Veniamin se auzea din gură în gură ca o binefacere. Ridicarea sa în cea mai înaltă treaptă bisericească din țara Moldovii, era de așteptat.

MITROPOLIT.

În anul 1803, Martie 11, Iacob Stamati închide ochii de veci, pierzându-se cu el un însemnat ierarh al țării. Privirile tuturor se îndreptau acum spre tânărul episcop al Romanului. Era cel mai indicat să urmeze în scaunul mitropolitan, luând locul lui Iacob, a cărui dispariție lăsase un gol destul de mare în mijlocul atâtor dureri, pe care le încerca vitregitul popor al Moldovii.

Câteva zile după trecerea lui Iacob la cele veșnice, Sinodul și Adunarea obștească, cu aprobarea domnitorului Alex. Moruzi, încredințează toiagul arhipăstoresc al Mitropoliei Moldovei lui Veniamin, la 15 Martie 1803. Avea deci 35 de ani — tânăr cum n'a mai fost alt mitropolit, dar înzestrat cu multe calități, care l-au ajutat să întrecă pe înaintașul său, nu numai să-l egaleze.

Ca mitropolit grija de căpetenie o formează: școlile și tipărirea de cărți. În timpul cât a fost episcop nu a putut să se ocupe așa cum dorea de aceste nevoi naționale, datorită cadrului restrâns, limitat la eparhia sa. Deaceia fără a pierde timpul întocmește un proiect de organizare al școlilor și îl comunică la mai mulți boeri și episcopi,

cerându-le avizul și sprijinul pentru aceasta. Majoritatea aprobă cu plăcere acest plan patriotic. Imediat Vaniamin face o cerere pe care o semnează mai toți boerii din Divan și o prezintă domnitorului spre aprobare. Domnitorul Alex. Moruzi, o aprobă și dă un hrisov la 24 Mai 1803.

Iată principalele dispozițiuni ale acestui act:

1. Se institue o eforie independentă compusă din mitropolit și 2 boeri mari ai țării pentru administrarea și conducerea școalelor.

2. Se mai înființează încă 6 școale române prin județe și anume: Focșani, Galați, Bârlad, Chișinău, Roman și Huși.

3. Școalele sunt deschise deopotrivă: pământenilor, străinilor, săracilor și bogaților. Pentru copiii săraci se înființează 50 de burse.

4. Pe lângă veniturile ce după obicei se strâneau numai dela preoți și diaconi, se mai dă din vistieria țării o sumă însemnată pentru întreținerea școalelor.

Pentru pregătirea viitorilor preoți Veniamin înființează o școală în acest scop.

Boerii Moldovei nu vedeau cu ochi buni ridicarea prin școli a fiilor din popor.

O povestire interesantă, care după mărturisirea contemporanilor nu este lipsită de adevăr, ne arată indignarea boerilor față de tendința lui Veniamin, pentru ridicarea poporului de jos. Veniamin trimisese înainte de înființarea seminarului, doi fii de preoți ca să studieze la universitățile străine. Boierii supărați din această cauză, i-au amintit lui Venia-

min că se trage din familii vechi boerești, urmaș al lui Boldur. Este dator să susțină boerimea Moldovei, din care el însuși face parte, fiindu-i cap și părinte. Să nu dea voie copiilor din popor ca să se urce pe ruinele fiilor de boeri. Cu trimiterea la studii a celor doi fii de preot s'a făcut o nedreptate celorlalți fii de preoți.

Răspunsul tăios al lui Veniamin nu a fost pe placul boerilor, care nu făcură alt ceva decât să aprobe cu tăcerea. Mitropolitul le spuse că are milă și respect pentru toți răzeșii și mazilii, pentru toate treptele de jos, căci numai prin vinele lor curge sângele bravilor moldoveni. Puținii boeri care nu s'au înstreinat cu totul, după cum au făcut-o mulți; aceștia prin nenumărate înrudiri cu vecinii și-au pierdut conștiința națională. El este chemat să fie părintele tuturor și mai ales al văduvelor, săracilor și orfanilor. Este o nebunie să se mai păstreze fumuri boerești, într'o țară mică și istovită de atâtea lupte ca Moldova. Nimeni nu se poate opune meritelor și muncii, bazându-se numai pe originea sa boerească. Și fiindcă aveți dreptate, că am nedreptățit pe ceilalți fii de preoți, voi înființa o școală unde să se poată arăta meritele fiecărui tânăr, fără altă deosebire decât munca și priceperea.

Și astfel ia ființă seminarul dela mânăstirea Socola în anul 1804, strămutând maicile de aci la mânăstirea Agapia, pe care voia s'o facă ceea ce era Neamț pentru călugări.

Pentru susținerea seminarului a dat schiturile

Rafaila și Duca cu moșiile lor. Materiile ce se predau în această școală erau: limba română, istoria, aritmetica, geografia și teologia. A orânduit și profesori dintre cei mai buni care se aflau pe atunci. Cea mai mare parte erau din Transilvania.

Pentru ridicarea nivelului cultural al școalelor era nevoie de profesori bine pregătiți și de cărți. Lipseau cărțile de învățătură pentru elevi, iar bibliotecile erau destul de rare. Biserica deasemenea ducea lipsă de cărți pentru documentarea adevărilor creștine în limba română și pentru slujbele religioase. Era nevoie de apărarea credinței strămoșești, împotriva celor care aveau tot interesul s'o nimicească. Simțea trebuință de bărbați culți, muncitori, cu dragoste de neam și țară. Trimite cu propriile sale mijloace mai mulți tineri ca să studieze în străinătate și adună în jurul său tot ce era mai inteligent și cu învățătură, spre a-i da concurs la opera națională, pentru care însuși lucra din toate puterile. Pe frații Asaki i-a trimis în Italia și pe Gh. Săulescu în Grecia, ca să-și perfecționeze studiile.

Ridică tipografia dela Iași la o stare mai bună și aduse dela mănăstirea Neamț mai mulți călugări, cu al căror concurs face începutul numeroaselor publicațiuni, care ilustrară literatura și înălțară biserica română. El însuși, arzând de focul patriotismului, lucra neobosit ziua și noaptea, traducând, compunând și îndreptând lucrările altora. Era în admirația și respectul tuturor numindu-l sfeșnicul luminător al tuturor și ctitor al limbei române.

La Iași se tipăriră acum multe cărți de seamă : Apologia credinței ortodoxe ; Întrebări și răspunsuri oarecare bogoslovești ; Tâlcuirea celor 4 Evanghelii ; Descoperirea cu amănuntul a pravoslavniciei credințe ; Tâlcuirea celor 7 sfinte taine. La mănăstirea Neamț începu să apară Viețile Sfinților în anul 1807. Toate cărțile de până acum au fost traduse din rusește sau grecește de însuși Veniamin, sau de călugări luminați, în frunte cu Gherontie și Grigorie, cunoscuți prin știința și hărnicia lor.

Spre sfârșitul anului 1806, un nou război se aprinde între Rusia și Turcia. După sosirea Rușilor, Domnul este depus, iar în locul lui se institue sub președinția unui general, un comitet compus din Mitropolitul țării și alți doi sau trei boeri frunțași. Veniamin plângându-se că Moldova întâmpină prea mari greutatea cu întreținerea oștirii rusești și mai ales că unii boeri interesați începură să-l arate ca pe un înțeles în ascuns cu Turcii, nu este bine văzut de Ruși. În anul 1807 se retrase la mănăstirea Neamț. În locul său veni Gavriil Bănulescu, care trăise până atunci în Rusia, unde ajunsese mitropolit de Kiev, cavaler al ordinului Sfântului Andrei. Era susținut de o grupă de boeri. Veniamin înaintează singur demisia, motivând că se retrage la Neamț din cauza slăbiciunii și îngrijirea sănătății. Mutând acolo o parte din tipografia dela Iași, continuă firul activității sale cărturărești. Inconjurat de călugării culți dela Neamț, tipărește : Două cărți de Psaltichie, Chiriadromionul, Cuvântări ale Duminicilor.

În anul 1812, încheindu-se pacea între Ruși și Turci, stările din Moldova se mai limpeziră. Adu-narea țării, domnitorul și tot poporul chemau cu căldură pe Veniamin în scaunul mitropolitan. În liniștea dela Neamț, Veniamin se simțea destul de bine și ar fi putut renunța să mai vină la Iași. Dar Moldova toată într'un glas dorea se se reîn-toarcă în scaunul mitropolitan, cel mai înțelept om de pe atunci. Primirea a fost plină de entuziasm.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DIN NOU MITROPOLIT.

Prin tratatul dela București, 28 Mai 1812, Rusia luase Basarabia. Mitropolitul Veniamin, în calitate sa de președinte al Adunării, se adresă boerilor ca să protesteze contra acestei nedreptăți, profitând de împrejurări favorabile ce le prezenta acum puterea lui Napoleon Bonaparte. Atât Domnul cât și boerii nu l-au ascultat.

Intorcându-se în țară câțiva dintre bursierii trimiși de Veniamin să facă studii în străinătate, între care și G. Asaki, reluă cu putere firul activității întrerupte din cauza războiului. Ajutat de Asaki puse bazele celei dintâi școale de ingineri. Seminarul fu reorganizat, aducând profesori din Transilvania. Odată cu aceasta puse bazele unei școale sistematice de psaltichie, la care a fost mult ajutat de Macarie Ieromonahul, care mai târziu înființă una identică la București. Macarie înzestră biserica cu multe traduceri și compuneri muzicale.

În linie paralelă cu organizarea și dezvoltarea instrucțiunii, limba română ușurată de lanțurile streinismului pășea treptat spre renaștere și perfecțiune, sub pana inteligentă a lui Asaki, a Nemenilor, a lui Săulescu și a altor scriitori adunați

sub aripa proteguitoare a părintelui spiritual al Moldovei.

Călugării dela Neamț traduceau și tipăreau: Cele 12 volume ale vieții tuturor sfinților, Colecțiunile de cugetări și învățături morale ale Fericitului Augustin, Evanghelia foarte frumos și bogat tipărită, Cuvintele și învățăturile lui Efrem Sirul. Arhimandritul Cuza colabora la traducerea și tipărirea în românește a Bibliei, care după ediția din București (1688) și cea dela Blaj (1759), este a treia ediție românească.

Veniamin traducea și tipărea în unica tipografie mitropolitană din Iași: Ceaslovul, Indeletnicirea iubitoare de Dumnezeu în 5 volume, Explicarea dogmelor credinței, Nouă cântări din Psaltirie, Liturgia, Explicarea celor 7 taine.

Cu binecuvântarea lui Veniamin s'a inaugurat la Iași cea dintâi reprezentație teatrală. Nu scapă nici-o ocaziune de a desvolta sentimentul național, limba și literatura română.

În primăvara anului 1821 izbucnește Eteria grecească. Alex. Ipsilanti, fost general în armata rusească, voia să elibereze pe Greci de robia turcească. Binecuvântarea eteriștilor nu se făcu la mitropolie, ci la Trei-Ierarhi, unde era un egumen grec. Veniamin sluji mai mult de silă, încingând sabia lui Ipsilante. El n'a văzut cu ochi buni răscoala Grecilor. Cu toate străduințele depuse, n'a putut să cadă de acord cu ei, care se dădeau la jafuri și incendii.

În curând sosi vestea înaintării Turcilor spre Iași.

Veniamin, care simpatiza mult cu Rușii, se retrase la Colincăuți, în ținutul Hotinului, unde era o moșie a mitropoliei. Iată ce scrie însuși Veniamin :

„La anul 1821 Fevruarie 22, seara spre 23, când fărădelegile noastre au încordat arcul dumnezeestii urgii, ca un trăsnet din cer a căzut peste nenorocita țară, această cumplită răsvrătire a Grecilor. Și îndată după aceasta nemai-putând suferi grozăviile și relele ce urmau cu neconținere și cu sporire, a început fiecare a-și căuta scăparea vieții sale. Codrii cei mai adânci gemeau de popor rătăcind. Cel mai ticălos bordei în locul de scăpare se părea palat, la cei care mai înainte nu încăpeau în cele mai desfătate curți.

Întru o așa înfricoșată priveriște am dat și eu dosul urgiei și am trecut peste hotar într'o căruță proastă îmbrobodit peste obraz cu un brâu de lână, cu o manta nemțească îmbrăcat și cu o pălărie pe cap. Ticălosul om ce nu-și închipuiește ca să-și apere viața! Și am ales de tristă petrecere satul Colincăuți“.

Acolo se ocupa cu traducerile și scrierile. Traduse Istoria Scripturii Vechiului Testament și Funia Intreită, care cuprinde lămuriri privitoare la punctele cele mai însemnate ale credinței.

Din Colincăuți el trecu în Bucovina, așteptând să vadă sfârșitul războiului. În acelaș timp se gândea să treacă pentru totdeauna în Rusia. Dorința cea mai mare însă era de a se stabili la mânăstirea Slatina, unde să-și petreacă restul vieții, tipărind și scriind.

Atitudinea energică a lui Veniamin, unită cu eroismul lui Tudor Vladimirescu, a străbătut în palatul Sultanilor și i-a deșteptat din adormirea în care îl ținuse până acum Fanarioții. Indată renunțară la obiceiul de a ne mai trimite domni fanarioți și recunosc țărilor române strămoșescul drept, de a-și da singure guvernul și domnitorii lor. Astfel se alese domn în Moldova Ioan Sturza, iar în Valahia Grigore Ghika.

Ioan Sturdza era un vechi prieten al lui Veniamin. Bucuria sa fu mare la auzul acestei vești. Iată ce scrie într'o notiță ce s'a tipărit chiar pe pagina cărții, pe care o traducea în acel moment la Colincăuți:

„1822 Iulie 22. Astăzi s'a făcut și nouă cunoscută mila dumnezeiască. După furtuna cea primejditoare de 16 luni mai bine, s'a descoperit înseninarea și ca un înger vestitor de bucurie, a venit și nouă carte din 1 al luni curgătoare, cu vestirea de rânduire a domnului Moldovei, prea bine cinstitorul de Dumnezeu înalt Ioan Sandu Sturdza, dintre boerii patriei noastre înoindu-se și acest pronomion al ei, care mai de două veacuri era pierdut“.

MITROPOLIT ULTIMA OARA.

După mari stăruinți din partea poporului și a domnitorului, Veniamin se înduplecă să se întoarcă în scaun în anul 1823. Primirea a fost făcută cu mult fast. Boerii, negustorii, săracii și străinii au ieșit în întâmpinarea marelui păstor. S'au făcut imne speciale pentru primirea sa, care se cântau de psalții mitropoliei.

La înapoierea sa totul era în ruină, seminarul pustiu, iar celelalte școale întrerupseseră demult învățătura. Trebuia o nouă muncă pentru a restabili tot ce se pierduse și a continua cu operele stânjenite din cauza Eteriei. O întrecere ia naștere acum între românii din Moldova și cei din Muntenia.

Pe când școala de la Sf. Sava primia însemnate îmbunătățiri în programe și personal, la Iași se înmulțeau catedrele și profesorii, iar la Trei-Ierarhi se restabilea vechia Academie Vasiliană, care nu mai trăia decât prin tradiție. Pe când Eliade publica în București ceadintâi foaie, Curierul Românesc, la Iași sub auspiciile lui Veniamin se scotea la lumină prin tipografia mitropoliei, cea dintâi gazetă românească din Moldova: Albina, radactată de Gh. Asaki.

S'au tipărit o mulțime de cărți, mare parte scrise și traduse de însuși Veniamin: Istoria bisericească universală, Istoria Scripturii Vechiului Testament, Octoihul, Apostolul, Sfintele Liturghii, Funia întreită, Indianul și filosoful, Teologia lui Platon, Tâlcuirea Psaltiriei, Meditațiile Fericitului Augustin, Istoria Noului Testament, Piatra Scandalei, Colecții de predici pentru duminici și sărbători, Datoriile preoților și Pidalionul.

În Aprilie 1828, Rușii declară din nou război Turcilor. Principatele române după obicei fură ocupate, ocupație ce dură șase ani. Veniamin, datorită calităților sale a fost respectat și lăsat să-și continue ocupațiunile. Rușii îl tratară cu multă considerație. În modul acesta Veniamin reuși să strecoare în Regulamentul Organic, dat în acest timp, mai multe dispozițiuni în favoarea învățământului public.

Tot acum se începe clădirea catedralei mitropolitane și copierea manuscriptelor lui Dimitrie Cantemir.

În vara anului 1834 este numit Domnitor Mihail Sturdza, căruia nu-i prea plăcea să vadă multă lumină, deși pe față se dădea drept amic al școalelor. Nutrea chiar gândul de a scoate limba română din Academie, dar s'a lovit de energia lui Veniamin.

Elevii și profesorii seminarului dela Socola n'au uitat niciodată acele convorbiri pe iarbă verde, acele șezători la umbra arborilor. Subiectul principal al acestor convorbiri era cu deosebire limba și origina Românilor.

El era de părere ca limba să fie purificată, dar nu schimbată. „Dacă nu se va pune stavilă întrebuințării cuvintelor străine neromâne, precum sunt cele sârbești sau slavonești și dacă în locul lor nu se vor lua înapoi cuvintele cele adevărate românești, părăsite și uitate, care se păstrează parte prin cărțile și documentele vechi, parte în gura poporului și dacă nu vom întrebuința pe aceștea în locul celor streine, precum au făcut toate națiunile ce au voit a se cultiva, apoi se va împresura graiul național din an în an, până ce va lipsi cu totul și prin aceasta va pieri nația română“.

Intr'o ședință a Adunării Obștești, mai mulți boieri propun lui Veniamin ca să schimbe limba română din Academie cu alta streină.

Științele nu se pot învăța decât într'o limbă cultă, ziceau ei, limba noastră nu este în stare să facă acest lucru. Veniamin duce pe boeri la Academie. Elevii au fost întrebați în fața lor din toate științele : Religie, Retorică, Istorie, Literatură, Filosofie și Matematici. Răspunsurile date în românește au fost mai presus de așteptări. Atunci Veniamin se adresă boerilor : Și mai ziceți că în limba patriei nu se învață carte !

Domnitorul Mihail Sturdza avea tendințe vădit antinaționale. Veniamin stătea în fruntea partidei opuse lui Mihail Sturdza, fapt care supără pe domnitor și chiar pe Ruși, sub a căror protejare se găsea acesta. În ultimul timp activitatea lui Veniamin se mărginise la ajutorarea săracilor și grija cărții. Școalele trecuseră în seama statului.

LA MÂNĂSTIREA SLATINA.

Neînțelegerile cu Mihail Sturdza deveneau pe zi ce trece mai mari. Fiind sătul de atâtea lupte și răutăți, iar anii grei ai bătrâneții îl apăsau, se hotărî să-și dea demisia din scaun în anul 1842 și să se retragă la mănăstirea Slatina. În această demisie arată toate cauzele pentru care pleacă, ceea ce nu plăcu domnitorului Mihail Sturdza, a cărui vină reieșea de acolo.

Veniamin era iubit de tot poporul. Popularitatea sa era atât de mare încât Domnitorul s'a temut de vreo manifestare de protest. Pentru acest motiv plecarea sa a fost hotărîtă să se facă noaptea. La 20 Ianuarie 1842, în miezul nopții, o trăsură simplă, escortată de agenții poliției, scoteau peste bariera lașului, pe acela care de atâtea ori înlocuise pe Domnitorii țării și care aproape 50 ani luptase pentru drepturile și redeşeptarea unui popor întreg.

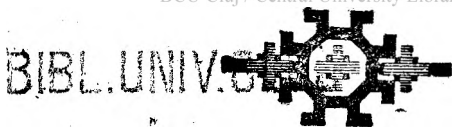
În liniștea munților, departe de răutățile lumii, în mijlocul codrilor de brazi, la mănăstirea Slatina, s'a dus acum Veniamin spre a nu se mai întoarce niciodată. Acolo a dus viață de monah, desbrăcându-se de mărirea de altă dată, când era asaltat de popor și dus în triumf până la Iași. Lua

masa cu călugării și făcea toate îndatoririle cerute de viața călugărească.

Peste patru ani, la 18 Decembrie 1848, trece în lumea dreptilor, nelăsând în urma sa nici o avere. A avut prea mulți copii de ajutorat în viață: toți săracii Moldovei și viitorii cărturari. Inmormântarea s'a făcut după voe, numai cu părinții din biserică, simplu și fără zadarnici pompe și cheltuieli.

Cu mitropolitul Veniamin Costache, a dispărut cel mai mare ierarh al Moldovei, exemplu viu pentru generațiile viitoare, în mâna cărora stă viitorul țării și al bisericii străbune.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

0447 22. I. 1940

EXEMPLAR LEGAL
CĂRȚI FOLOSITE

1. *Vizanti Andrei:*
Veniamin Costachi.
2. *Erbiceanu Constantin:*
Istoria Mitropoliei Moldovei
3. *Iorga N.:*
Veniamin Costache
4. *Iorga N.:*
Istoria Bisericii Române.

In curând va apare

CALENDARUL GOSPODARILOR

DE LA SATE ȘI ORAȘE

PE ANUL 1940

DE

Prof. I. SIMIONESCU.

Se tipărește de 20 ani de
către editura *Cartea Românească* Library Cluj
nească.

Este singurul calendar care poate ține locul unei cărți de citire pentru școlile de adulți, pentru cursurile complementare. E scris limpede, cu cuprins variat din viața țării și a neamului, cu numeroase figuri.

A ajuns să se afle și în casa cărturarului, care altfel nu prea cumpără alte cărți.

CUM SE CETEȘTE O CARTE ȘTIU MULȚI.
CUM SE TIPĂREȘTE O CARTE,
DELA MANUSCRISUL DAT
LA TIPOGRAFIE PÂNĂ CE
AJUNGE LA LIBRĂRIE, NU
CUNOSC ADESEA NICI ACEI
CARE ALCĂTUESC CARTEA.
MUNCA ACEASTA MIGĂLOA-
SĂ, CARE POATE MĂRI CIN-
STIREA UNEI CĂRȚI, SE AFLĂ DIN

BCU Cluj / Central University Library Cluj

I S T O R I A U N E I C Ă R Ț I

DE

VASILE ROMANESCU

EDITATĂ DE „CARTEA ROMÂNEASCĂ”

CINE DOREȘTE SĂ CUNOASCĂ MAI ÎN-
DEAPROAPE EXEMPLE DE ENERGIE RO-
MÂNEASCĂ SĂ CETEASCĂ:

OAMENI ALEȘI

VOL. II ROMÂNII

DE

I. SIMIONESCU

BCU Cluj / Central University Library Cluj

APĂRUTĂ ÎN EDITURA „CAR-
TEA ROMÂNEASCĂ” ÎN A
4-a EDIȚIE.

ÎNTR'UN VOLUM DE 276 PA-
GINI CU NUMEROASE ILUS-
TRAȚII, SE DAU BIOGRAFIILE
NUMEROȘILOR ROMÂNI, AC-
TIVI ÎN DIFERITE DIRECȚI-
UNI: LITERARĂ, ISTORICĂ,
ȘTIINȚIFICĂ, RELIGIOASĂ.

CARTEA ESTE CA UN SOIU DE EVANGHELIE
A VALORILOR NEAMULUI ROMÂNESC

**Cine ține la oamenii de seamă ai
țării și le cinstește acti-
vitatea, nu se poate lipsi
de Ediția operilor lui**

I. Creangă

**Ilustrată bogat și măestrit
de**

D. Stoica

Au apărut:

Amintiri . . . Lei 100

Povești . . . „ 150

**Se poate cumpăra și fiecare poveste, în
volume de 26—36 lei**

**Cereți catalogul dela „Cartea Ro-
mânească“.**

„CUNOȘTINTE FOLOSITOARE“

Nr.	Nr.
22. Meșteșugul vopsitului cu uruenib de ARTUR GORVEI.*	53. Tifosul exantematic de TUDOR DUMITRESCU.
24. Păstrarea cărnei de porc de G. GHEORGHIU.*	54. Boalele animalelor de I. POPU-CÂMPEANU.
29. Beția de DR. EMIL GHEORGHIU.	55. Lucrări din pănușile de porumb de TITUS G. MINEA.
33. Mama și copilul de PROF. M. MANICATIDE.*	56. Carliful de I. POPU-CÂMPEANU.
36. Omul și societatea de AL. GIUGLEA.	57. Cum Să trăim de DR. F. GRUNFELD.
37. Bucătaria sănții de MARIA GEN. DOBRESCU.*	58. Lucrări din pae și sorg de TITUS G. MINEA.*
38. Sfecia de zahăr de C. LACRIȚEANU.	59. Insectele vătămătoare pentru arborii noștri roditori de GH. FIȚESCU.*
39. Ingrășarea pământului de I. M. DOBRESCU.*	60. Vaca cu lapte de M. GĂȚAN.*
40. Friguri de bălă de DR. T. DUMITRESCU.	61. Mierea și Ceara de CONST. IONESCU CRISTEȘTI.*
41. Banul de A. GIUGLEA.	62. Indrumări agricole de C. IONESCU-CRISTEȘTI.*
42. Sfaturi practice de ING. A. SCHORR.	63. Creșterea păsărilor de PETRONIUS BEJAN.*
43. Lămurirea calendarului de A. GIUGLEA.	64. 101 feluri din ouă de SANDA MARIN*
44. Conjunctivita granuloasă de DR. GLĂVAN.	65. Plante de nutreț de PETRONIUS BEJAN.*
45. Burueni de leac de A. VOLANSCHI.	66. Lămurirea constituției celei noi de A. GORVEI.*
46. Sfaturi casnice de MAICA RALUCA.	67. Lupta contra secetei de M. GR. HULUBEI.*
47. Cultura tomatelor de I. ISVORAN.	68. 101 Feluri din cartofi de SANDA MARIN*
48. Rețete Pentru gospodine de MAICA RALUCA.	69. Laptele și produsele lui de DR. MARIN GĂȚAN.*
49. Lingoarea de DR. I. DUMITRESCU.	
50. Blenoragia sau sculamentului de DR. N. IOAN.	
51. Practica agricolă de A. BEJENARU.	
52. Apa de băut de DR. I. BĂLTEANU.	

Seria C. „DIN LUMEA LARGĂ“.

Nr.	Nr.
3. Munții Apuseni de M. DAVID*	30. Macedo-Români de TACHE-PAPAHAGI.
5. Bucovina de I. SIMIONESCU.*	31. Românii din Banatul Jugoslav de PR. BIZEREA.
6. Basarabia de G. NĂSTASE.*	32. Coasta de Azur de I. SIMIONESCU.*
7. Dobrogea de C. BRĂTESCU.*	33. Elveția de TRAIAN G. ZAHARIA.
10. Viața în adâncul mărilor de C. MOTAȘ	34. Maramureșul GH. VORNICU.
11—12. A. Șaguna de I. LUPAȘ.*	35. Austria de I. SIMIONESCU.
14. Românii de peste Nistru de V. HAREA.*	36. Belgia de TRAIAN G. ZAHARIA.
16. Litania de G. NĂSTASE.	37. Afganistanul de I. SIMIONESCU.
19. Românii din Ungaria de I. GEORGESCU.	38. Anastasia Șaguna de DR. I. LUPAȘ.
20. Jud. Turda Arieș de I. MUREȘEANU.	39. Blajul de ALEX. LUPEANU-MELIN.*
21. Țara Hașegului de GAVRIL TODICA.	40. Marea Neagră de DR. I. LEPȘI.
22. Spiru C. Haret de I. SIMIONESCU.	41. Pe urmele lui Robinson Crusoe de I. SIMIONESCU.
23. Danemarca de MAGDA D. NICOLAESCU.*	42. Din Norvegia de I. CONEA.*
24. N. Milescu în China de I. SIMIONESCU.	43. Din vremea lui Ștefan cel Mare de GEN. R. ROSETTI.*
25. Cetățile moldovenești de pe Nistru de APOSTOL D. CULEA.	44. Japonia de I. SIMIONESCU.*
26. Românii din Bulgaria de EM. BUCUȚA.	45. Olarul Savant de I. SIMIONESCU.*
27. Valea Jiului din Ardeal de P. HOSSU-LONGIN.	46. Într-o mănăstire din Himalaya de MIRCEA ELIADE.*
28. Țara Bârsei de N. ORGHIDAN.	47. Dănilă Apostol de N. P. SMOCHINĂ.*
29. Vechiul ținut al Sucevei de V. CIUREA.	48. Govora și Călimănești de I. SIMIONESCU.*
	49. Sgările norii Ne w-Y o r k u l u i de PETRU COMARNESCU.*

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

Nr.	Nr.
50. Nicolae Bălcescu de V. SASSU.*	72. Alexandru Vlahuță de V.M.SASSU.*
51. Țara visurilor Impietrite (EGIPTUL) de MIRCEA HEROVANU.*	73. Vasile Pârvan de I. ANDRIEȘESCU.*
52. Gh. I. Donici de GEN. R. ROSETTI.*	74. Ion Creangă pedagog și învățător de V. GHEȚEA.*
53. A. Odobescu de AL. TZIGARA-SAMURÇAȘ.*	75. Republica Moldovenească a Sovietelor de N. P. SMOCHINĂ.*
54. Banatul de PROF. D. IZVERNICEANU*	76. Panaït Cerna de LUCIAN PREDESCU.*
55. Țara Zarandului de G. CAMBER.*	77. Dol cronicarilor moldoveni Grigore Ureche și Miron Costin de LUCIAN PREDESCU.*
56. Iordache Golescu de N. BĂNESCU.*	78. I. Eliade-Rădulescu de GEORGE BAICULESCU.*
57. Bucureștii de V. MIHĂILESCU.*	79. Episcopul Meichisedec de GHEORGHE DINCĂ.*
58. Turismul de AUREL PIȚU.*	80. O pildă vie: Petre Ispirescu de PAUL I. PAPADOPOL.*
59. Abisinia de I. SIMIONESCU.*	81. Sântul munte de AUREL COSMA.*
60. Polonia de I. SIMIONESCU.*	82. Cărțuraril din Banat de TRANDAFIR LAȚIA.*
61. Date istorice și culturale din România de CRONICAR.*	83. M. Eminescu de V. GHEȚEA.*
62. Carmen-Sylva (TEKIRGHIOI) de DR. COCA ODESEANU.*	84. Gh. Țițelca de NICOLAE CIORĂNESCU.*
63. Gh. Coșbuc de V. M. SASSU.*	85. Mitropolitul Dosoftei (1624—1694).* de GHEORGHE DINCĂ.*
64. A. Philippid de I. IORDAN.*	86. Dr. I. Cantacuzino de DR. GR. I. POPA.*
65. N. Gane de A. GOROVEI.*	87. Veniamin Costache de TEODOR CERBULEȚ.*
66. Lecturi geografice.—Asia de I. SIMIONESCU.*	
67. N. Machiavelli de VL. BOANTĂ.*	
68. Gh. Lazăr de PAUL PAPADOPOL.*	
69. I. Urban-Jarnik de A. GOROVEI.*	
70. G. Enescu de M. COSTIN.*	
71. Dr. C. I. Istrati de C. KIRIȚESCU.*	

Seria D. „ȘTIINȚA APLICATĂ“.

Nr.	Nr.
1. Fabricarea săpunului. de A. SCHORR.	21. Șase montaje de radio de CĂP. DR. M. ZAPAN.
2. Motorul Diesel de ING. CASETTI.*	22. Cinematografla de CĂP. M. ZAPAN
3. Industria Parfumului de E. SEVERIN.	23. Automobilul de CĂPIT. DE AVIAȚIE M. PANTAZI.
4—5. Aerul lichid de ILIE MATEI	24. Fabricarea sticlei de G. A. FLOREA
6. Industria Azotului de L. CATON.	25. Gazele otrăvitoare de CĂP. DR. M. ZAPAN.*
7—9. Locomotiva de ING. CASETTI.	26. Împăierea păsărilor de N. C. PĂNESCU.*
10. Aeroplanul de DR. V. ATANASIU.	27. Legatul cărților de I. CARAMALĂU.*
11. Baloane și Dirijabile de C. MIHĂILESCU.	28. Înnotul de P. EPUREANU.*
12. Betonul Armat de ING. N. GANEA.	29. Scoateră petelor de VICTORIA A. VELCULESCU.*
13. Gări și trenuri de G. ȘIADBEI.	30. Cum navigă corăbille de SPARDECK.*
14. Tiparul de VASILE ROMANESCU.	31. Pianorul de ING. G. LIPOVAN.*
15. Ce se scoate din cărbuni de C. V. GHEORGHIU.	32. „Cartea Românească“ de I. SIMIONESCU.*
16. Industria materiilor colorante de G. A. FLOREA.	33. Descoperiri și Invențiuni de LATZA TRANDAFIR.*
17. Fotografia de CĂP. DR. M. ZAPAN.	
18. Industria zahărului de G. I. BABOIANU.	

Răspândiți „CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

Este cea mai trebuitoare bibliotecă. Unică prin varietatea cuprinsului, prin ieftinătate, este la îndemâna oricui. S'a dovedit o adevărată enciclopedie. Aduce foloase specialistului, dându-i noțiuni clare din alte domenii; procură cunoștințe folositoare celui care nu se restrânge numai la cartea de școală. Bibliotecă se adresează tuturor,

S'a un tipărit până acum peste 2.305.000 cărțile.